

Latvijas
Kūdras
asociācija

07.07.2023

Eiropas Parlamenta deputātiem no Latvijas

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par dabas atjaunošanu

Mēs, Zemkopības nozares organizācijas apzināmies, ka jautājums saistībā ar Eiropas Parlamenta plānoto balsojumu plenārsēdē par Dabas Atjaunošanas stratēģiju, ir viens no šobrīd visapspriestākajiem un karstākajiem jautājumiem Eiropas institūcijās. Diemžēl, vairāku politiku un aktīvistu izvērstā retorika rada maldīgu priekšstatu par to, ka šis Eiropas Komisijas regulas piedāvājums ir vienīgais reālais veids, kā paplašināt dabas aizsardzības regulējumu. Atkāpjoties no minēto pušu izvērstajām sabiedrisko attiecību kampaņām, gribam uzsvērt, ka šī regulas piedāvājuma kontekstā ir tikai divas puses. Viena puse vēlas panākt bezkompromisu dabas atjaunošanas likuma regulas "izstumšanu", pilnībā ignorējot tajā ietverto mērķu jēgpilnumu un praktisko ieviešanas iespējamību. Otra puse ir tie, kuri lauza galvu, kā bez finansējuma, skaidras stratēģijas un ietekmes novērtējuma šos ambiciozos regulas mērķus ieviest dzīvē.

Vēlamies uzsvērt to, ka, rūpīgi iepazīstoties ar regulas piedāvājuma saturu, Eiropas lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un kūdras nozarēm tiks liegts veikt saimniecisko darbību un pelnīt iztiku savos īpašumos sev un savām ģimenēm. Pēc esošā regulas piedāvājuma, mēs skaidri redzam to, ka Eiropas Savienību un sevišķi Latviju skars bezprecedenta trieciens ekonomikai, pārtikas drošībai un lauku apdzīvotībai.

Latvijas zemkopības sektora organizācijas ir ilgstoši piedalījušies regulas veidošanas procesā, taču, jebkādi mūsu izteiktie priekšlikumi ir tikuši klaji ignorēti. Šādu autoritāru pieeju no regulas piedāvājuma autoriem un dažādiem aktīvistiem redzam arī Eiropas Parlamentā. Eiropas Komisijas priekšsēdētājas vietnieks Franss Timermans, kurš atbildīgs par Eiropas Zaļo kursu, jau vairākkārtīgi publiski šantažējis politiķus un zemkopības sektoru, norādot, ka alternatīvs piedāvājums Dabas Atjaunošanas likumam nebūs, ja ES institūcijas neapstiprinās esošo dokumentu.¹ Šī iemesla dēļ, nespējot vienoties par grozījumiem, regulas piedāvājums ir noraidīts visās 3 Eiropas parlamenta atbildīgajās komitejās (COMAGRI, COMPECH, COMENVI). Tālāk Eiropas Parlamenta pozīciju par Regulas priekšlikumu plānots virzīt uz EP plenārsēdi, kurā aktīvistu un Timermanam pietuvināti politiķi vēlas panākt plenārsēdes atbalstu regulas piedāvājumam, bez papildu grozījumiem. Atkāpjoties no absolūti nedemokrātiskā normatīvo aktu projekta virzības stila, vēlamies uzsvērt **dažus** būtiskus faktoros, kuri līdz šim nav ņemti vērā no regulas autoriem un virzītājiem:

1) Vēlamies uzsvērt, ka Latvija ir dalībvalsts ar vienu no zemākajiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpatsvaram (30% *no kopējās zemes platības*) ES. Vienlaikus Latvija ir viena no retajām dalībvalstīm ar augstāko organisko augšņu platību īpatsvaru, valsts lauksaimniecībā izmantojamo zemju struktūrā.

2) Eiropas Komisija regulas priekšlikumam nav veikusi visaptverošu ietekmes novērtējumu. Nevienam šobrīd nav skaidrs kāda būs ietekme uz vidi, klimatu un ekonomiku, ieviešot regulu tās esošajā redakcijā. Franss Timermans publiski ir minējis, ka ekonomiskie zaudējumi nebūtu, turklāt katrs dabas atjaunošanā ieguldītais eiro, nestu atpakaļ vismaz 9 eiro dažādos pakalpojumos un produktos, taču tam nav nekāda faktuāla, zinātniska pamatojuma. Arī Latvijā nav veikti pētījumi vai izveidoti demonstrējumu modeļi, pēc kuriem būtu iespējams kaut nojaust piedāvāto ierobežojumu ietekmi uz vidi, ekonomiku vai sociālo aspektu. Tā kā nedz Eiropas, nedz Latvijas līmenī nav iespējams noskaidrot potenciālos zaudējumus un ieguvumus, ir neprātīgi apstiprināt šāda veida dokumentu tā esošajā stadijā.

3) Regulas priekšlikums paredz appludināt organiskās augsnes. Latvija, tāpat kā Baltijas un Ziemeļvalstis, to ģeogrāfiskā novietojuma dēļ, ir augsts organisko augšņu īpatsvars, konkrēti Latvijā sastādot **ne mazāk kā 48%** no visām lauksaimniecības zemēm. Šādu teritoriju appludināšana (*regulā dēvēta par dabīgā hidroloģiskā režīma atjaunošanu*) nozīmētu, ka vismaz puse no lauksaimniecības platībām būtu izslēgta no pārtikas ražošanas. Ievērojamas

---

¹ <https://www.euronews.com/my-europe/2023/06/28/there-wont-be-a-new-proposal-if-the-nature-restoration-law-is-rejected-warns-frans-timmerm>

mežsaimniecības platības tiktu ne tikai izņemtas no ražošanas, bet potenciāli varētu radīt papildus SEG emisijas, jo appludināšanas dēļ, organiskajās augsnēs augošie koki atmirtu, pārstātu piesaistīt oglekli, un jau izaugušās biomasas sadalīšanās rezultātā radītu jaunas emisijas. Tā kā Latvija ir valsts, kurā gada nokrišņu summa pārsniedz iztvaikošanu, valstī ir izveidots plašs meliorācijas sistēmu tīkls. Meliorācijas sistēmas ir savstarpēji saistītas būves, tādēļ to nojaukšana lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēs radīs katastrofālus postījumus ceļu un pilsētu infrastruktūrai.

4) Nav pieļaujama mitruma režīma atjaunošana kūdrājos regulā paredzētajā apjomā. Tas ir pretrunā ar klimata politikas mērķiem, kā arī nav daudz vietu, kur var atjaunot ūdens režīmu, lai neietekmētu apkārtējos īpašumus.

5) Šī regulas piedāvājuma ieviešana automātiski izņemtu vismaz pusi no visas lauksaimniecības zemes ārpus ražošanas. Šis aspekts, papildus jau citās stratēģijās nospraustajiem mērķiem, **Latvijas pārtikas ražošanas apjomu varētu mazināt līdz pa 80%, kā rezultātā Latvija kļūtu par pārtikas neto importētāju**, un smagi ciestu visas valsts ekonomika. Zaudējumi rastos ne tikai apstājoties tiešajiem ienākumiem no lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un kūdras sektoriem, bet arī papildus nozarēs – transportā, izejvielu un tehnikas ražošanā, produktu pārstrādē, grāmatvedībā, u.c;

6) Tā kā nav šīs regulas īstenošanai **nav un netiks paredzēts finansējums**, zemes privātīpašniekiem un uzņēmumiem, kas uz šīs zemes veic saimniecisko darbību, bez jebkādas kompensācijas tiks liegta iespēja gūt ieņēmumus no resursa, kurš apsaimniekots vairākus gadu simtus. Šī pieeja faktiski ir zemes nacionalizācija, kuru mēs nevaram atbalstīt. Īpašuma tiesības Latvijā un visā Eiropā ir noteiktas kā neapstrīdama prioritāte. Būtiski ir izvērtēt īpašumtiesības un indivīdu/pilsoņu tiesības uz godīgu atlīdzību par ierobežojumiem gūt ienākumus apsaimniekojot savus īpašumus. Pretējā gadījumā, ignorējot īpašumtiesības jau pati Regulas ideja ir lemta neveiksmei.

Īstenojot darbības dabas aizsardzības virzienā nav pieļaujama pārtikas ražošanas samazināšanās, gan teritoriālā apjomā, gan kopējā vērtībā. Pārtikas nodrošināšana izslēdzama no mērķu teritorijām. **Pārtikas nodrošināšana ir Nacionālās drošības jautājums katra dalībvalstij un Eiropas Savienībai kopumā.**

Ņemot vērā iepriekš minēto, un dažas no vairākām aktualizētajām problēmām, aicinām plenārsēdē **neatbalstīt priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par dabas atjaunošanu tālāku virzību**. Lūdzam jūs nepaļauties Fransa Timmermanna publiskajiem draudiem par labojumu neveikšanu gadījumā, ja šī redakcija netiks apstiprināta, un aicinām nosūtīt esošo dokumentu atpakaļ Eiropas Komisijai atkārtotai izstrādei.

Esam arī saņēmuši informāciju, ka vairāki deputāti, kuri vēlas "izstumt" regulu tās esošajā redakcijā, kā kompromisu, ar grozījumu palīdzību, centīsies vienādot Eiropas Parlamenta pozīciju ar ES vides ministru padomes pozīciju, taču aicinām šādu pieeju neatbalstīt, jo tas skaidri un gaiši norādītu uz Eiropa Parlamenta nespēju pieņemt lēmumus.

Pēc mums pieejamās informācijas, debates par šo regulas priekšlikumu varētu risināties 11. jūlijā no 9:00 līdz 11:50, taču balsojumi varētu notikt 12. vai 13. jūlijā.

Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes valdes priekšsēdētājs Guntis Gūtmanis;
Zemnieku saeimas valdes priekšsēdētājs Juris Lazdiņš;
Lopkopības saimniecību asociācijas valdes priekšsēdētājs Kaspars Melnis;
Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs Indulis Jansons;
Latvijas Piensaimnieku Centrālā Savienības valdes priekšsēdētājs Jānis Šolks;
Latvijas Cūku audzētāju asociācijas valdes priekšsēdētāja Dzintra Lejniece;
Latvijas Kūdras asociācijas valdes locekle Ingrīda Krīgere;
Latvijas Meža īpašnieku biedrības valdes priekšsēdētājs Arnis Muižnieks;
Kartupeļu audzētāju un pārstrādātāju savienības valdes priekšsēdētāja Aiga Kraukle;
Latvijas Apvienotā putnkopības nozares asociācijas valdes priekšsēdētājs Jānis Gaigals;
Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas vadītāja Ināra Šure;
Stādu un kūdras inovāciju fonda valdes priekšsēdētāja Sabīna Alta;
Latvijas Dārznieks valdes priekšsēdētāja vietniece Marija Gailīte;
Latvijas Augļkopju asociācijas valdes priekšsēdētāja Māra Rudzāte;
Lauksaimnieku apvienības valdes priekšsēdētāja Sandra Stricka;
Latgales ražojošo lauksaimnieku apvienības valdes priekšsēdētājs Aivars Bernāns;
Latvijas Jauno zemnieku klubs valdes priekšsēdētāja Sandra Eimane